

पृ० संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम संज्ञाचन कार्यविधि, २०८२

गाई कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७३/०८/१२९

प्रमाणिकरण मिति: २०८२/०८/२९

तिलाठी कोडलाडी गाउँपालिका गाउँ
कार्यपालिकाको कार्यालय तिलाठी
कोडलाडी, सप्तरी

कोडलीडा, मंगरा

पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२

नेपालको संविधानद्वारा प्रदत्त महिलाको सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको सम्मान, संरक्षण तथा परिपूर्ति गर्नका लागि सुरक्षित मातृत्व तथा बाल स्वास्थ्य सेवालाई सुरक्षित, गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँचयोग्य बनाउन, तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका भेबिच बसोबास गर्ने महिलाहरूको सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी समस्याको समाधान तथा मान्नु भन्नु, सर्वज्ञात भिन्न मृत्यु र बाल मृत्यु घटानाका लागि "पूर्ण संस्थागत सुत्केरी" कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७२ को दफा १०२ र तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि निर्धारित गर्ने ऐनले विप्लव अधिकार प्रयोग गरी तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१) सक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: यस कार्यविधिको नाम पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२ रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि तिलाठी कोइलाडी गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले स्वीकृत वा अनुमोदन गरेको निर्दिष्ट सागू हुनेछ ।

३) विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

क) "बालबालिका" भन्नाले अठार वर्ष उमेर पूरा नगरेका नागरिक सम्मन्तु पर्छ ।

ख) "कार्यविधि" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको "पूर्ण संस्थागत सुत्केरी

कार्यक्रम सञ्चालन

कार्यविधि, २०८२" सम्मन्तु पर्छ ।

ग) "कार्यपालिका" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका सम्मन्तु पर्छ ।

घ) "अध्यक्ष" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको "प्रमुख" सम्मन्तु पर्छ ।

ङ) "उपाध्यक्ष" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको "उपाध्यक्ष" सम्मन्तु पर्छ ।

च) "कार्यपालिका सदस्य" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको सदस्यलाई सम्मन्तु पर्छ ।

छ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्मन्तु पर्छ ।

ज) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा अध्यक्षलाई सम्मन्तु पर्छ ।

झ) "कार्यक्रम" भन्नाले पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सम्मन्तु पर्छ ।

ञ) "अनुदान" भन्नाले गर्भवती महिलाहरूलाई गर्भ परीक्षण र प्रसूती सेवा लिन स्वास्थ्य संस्थामा गए बापत प्रदान गरिने प्रोत्साहन रकम तथा गर्भवती महिलाहरूको खोजि गरी स्वास्थ्य संस्थामा पुर्‍याउन सहयोग गर्ने महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविका तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई प्रदान गरिने प्रोत्साहन रकम भन्ने सम्मन्तु पर्छ ।

ट) "अनुदानग्राही" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने गर्भवती महिलाहरूलाई सम्मन्तु पर्छ ।

ठ) "गर्भ परीक्षण" भन्नाले नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको प्रोटोकल अनुसारको गर्भरहेको १२ हप्ता सम्म १२ महिना ०, १६ हप्ता सम्म १४ महिना ०, २० देखि २४ हप्तामा १थ देखि ६ महिना ०, २८ हप्तामा १७ महिनामा ०, ३२ हप्तामा १८ महिनामा ०, ३४ हप्तामा १साढे ८ महिनामा ०, ३६ हप्तामा १९ महिनामा ०, र ३८ देखि ४० हप्तामा गरिएको गर्भ परीक्षणलाई सम्मन्तु पर्छ ।

ड) "प्रसूती सेवा" भन्नाले नेपाल सरकारले तोकेको मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाबाट दश प्रसूतिकर्मीद्वारा दिइने प्रसूतिसेवा लाई सम्मन्तु पर्छ ।

ध) "दश प्रसूतिकर्मी" भन्नाले आनामि वा स्टाफ नर्स उत्तीर्ण गरी क्वड तालिम प्राप्त व्यक्ति सम्मन्तु पर्छ ।

ण) " गाउँपालिका" भन्नाले तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका सम्मन्तु पर्छ ।

(Handwritten signatures and stamps)

१) "ईकाई समिति" भन्नाले पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि विभिन्न गरीएको बजेट लाई सम्झनुपर्छ।

२) "समिति" भन्नाले यो कार्यक्रम सञ्चालन, अनुगमन, अभिलेख राख्ने पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यालयको समिति सम्झनु पर्छ।

कार्यक्रम

३) "ईकाई समिति" भन्नाले यो कार्यक्रम सञ्चालन, अनुगमन, अभिलेख राख्ने पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम कार्यालयको समिति सम्झनु पर्छ।

४) "गर्भ" भन्नाले गर्भ रहेको सुत्केरी तथा गर्भपतन भएको ४२ दिन सम्मको महिलालाई सम्झनुपर्छ।

५) "नवजात" भन्नाले बच्चा देखि २८ दिन सम्मको बच्चालाई सम्झनुपर्छ।

६) "विम्वेकार व्यक्ति" भन्नाले गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारी सम्झनुपर्छ। गाउँपालिकामा नर्सिङ कर्मचारी नभएको खण्डमा नगरपालिकाले नियमानुसार व्यक्ति तोक्न सक्नेछ।

७) "विम्वेकार शाखा" भन्नाले गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखालाई सम्झनुपर्छ।

८) "उपकरण" भन्नाले यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्नकोलागि आवश्यक पर्ने सर्जिकल सामान लगायतका उपकरणलाई सम्झनुपर्छ।

परिच्छेद - २

पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अपनाइने प्रक्रिया

- १) तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट गर्भवती परीक्षण तथा सुत्केरीसेवा र मान्यता प्राप्त बर्थिङ सेन्टर (सरकारी तथा निजी) बाट प्रसूती सेवा प्रदान गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- २) हाललाई वडा नं. ०८ मा अवस्थित प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तोपा, वडा नं. ०२ मा रहेको स्वास्थ्य चौकी लौनिया र वडा नं. ०५ मा रहेको स्वास्थ्य चौकीको बरसाइनमा सञ्चालित बर्थिङ सेन्टरहरूबाट प्रसूती सेवा प्रदान गर्ने।
- ३) गर्भवती महिलाहरूले प्रोटोकल अनुसार गर्भ रहेको १२ हप्ता सम्म (२ महिना), १६ हप्ता सम्म (४ महिना), २० देखि २४ हप्तामा (५ देखि ६ महिना), २८ हप्तामा (७ महिनामा), ३२ हप्तामा (८ महिनामा), ३४ हप्तामा (साढे ८ महिनामा), ३६ हप्तामा (९ महिनामा) र ३८ देखि ४० हप्तामा गर्भ परीक्षण गराउन स्वास्थ्य संस्थामा गए बापत र प्रसूती गराउन मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा गई दश प्रसूतिकर्मीबाट प्रसूती सेवा लिए बापत अनुसूची १ बमोजिमको प्रोत्साहन रकम प्रदान गर्ने।
- ४) सेवा प्रदान गर्ने सेवा प्रदायकलाई र गर्भवती महिला खोजि गरी उल्लिखित सेवा लिन सहयोग पुर्याउने महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई सेवा दिए बापत अनुसूची २ बमोजिमको सेवा सञ्चालन प्रोत्साहन रकम प्रदान गर्ने।
- ५) छुट भएका गर्भवती महिलाहरूको खोजि गरी पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम मार्फत सेवा प्रदान गर्ने। दश प्रसूतिकर्मीको लागि SBA Training को व्यवस्थापन नेपाल सरकार/स्थानिय सरकारबाट गर्ने पर्ने। PNC Home Visit कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने।
- ६) उपरोक्त कार्यक्रमको नियमित अनुगमन, सुपरिवेक्षण, मूल्यांकन र कार्यावयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था प्रमुख, नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा, नगर समिति र ईकाई समितिको हुने।
- ७) सम्पूर्ण गर्भवती महिलाहरूलाई प्रसूती सेवा लिन बर्थिङ सेन्टर जाँदाको समयमा निशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गरिनुको साथै प्रेपन सेवालार्ई व्यवस्थित गरिनेछ। साथै पछि यस कार्यक्रमलाई आवश्यकता अनुसार विस्तार गर्दै लगिने।
- ८) गर्भवती परीक्षण, प्रसूती सेवा र सुत्केरी सेवा नियमित रुपमा निरन्तर प्रदान गरिने।
- ९) सन्तुदायमा प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरूलाई प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, आमा सुरक्षा कार्यक्रमर पूर्ण संस्थागत सुत्केरी सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्नको लागि समुदाय स्तरमा अभिमुखीकरण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको सञ्चालनका साथै आवश्यकता अनुसार तोकिए बमोजिम कार्यक्रमहरूको निरन्तरता तथा विस्तार गरिनेछ। यस कार्यक्रम भित्र आमा सुरक्षा, प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, तथा

(Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page)

- ग) कार्यक्रमले तोकेको सेवा तथा सुविधाहरूको अनुगमन, निगरान तथा कार्यान्वयन गर्ने लगाउने ।
घ) सेवा सुविधाको विषयमा आवश्यकता अनुसार निर्णय गर्ने ।
ङ) आवश्यकता अनुसार बैठक बसी पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सम्बन्धी निर्णयहरू गर्ने ।
च) वार्षिक प्रगति तथा आयव्यय विवरण कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।
- ख) पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम कार्यान्वयन ईकाई समिति :-
- १) सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष - संयोजक
 - २) सम्बन्धित वडाको म. स्वा. से. हरुमध्ये मनोनित १ जना - सदस्य
 - ३) सम्बन्धित वडाको सचिव - सदस्य
 - ४) स्वास्थ्य आमा समूहको सदस्यहरूमध्ये इकाई समितिबाट मनोनित १ जना - सदस्य
 - ५) सम्बन्धित वडाको स्वास्थ्य संस्थाको नर्समध्ये सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीले छनौट गरी पठाएको १ जना - सदस्य
 - ६) सम्बन्धित वडाको महिला जनप्रतिनिधी मध्ये संयोजकले मनोनित गरेको एक जना - सदस्य
 - ७) सम्बन्धित वडाका स्वास्थ्य संस्था प्रमुख - सदस्य-सचिव
- कार्यक्रम कार्यान्वयन ईकाई समितिको काम कर्तव्य र अधिकार
- क) तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका भित्रका गर्भवती महिलाहरूको खोजि गरि तोकिएको सेवा लिन सहयोग तथा प्रोत्साहन गर्नु पर्नेछ ।
- ख) पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा छेयान दिनुपर्ने कुराहरू महिला तथा सरोकारवालाहरूमा जानकारी गराउने ।
- ग) कार्यक्रमले तोकेको सेवा तथा सुविधाहरू सम्बन्धित महिलाहरूले लिए नलिएको एकिन गर्ने र आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- घ) सेवा सुविधाको विषयमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने ।
- ङ) आवश्यकता अनुसार बैठक बसी पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रममा सबै सम्बन्धित महिलावर्गहरूले सेवा लिएको सुनिश्चित गर्ने ।
- च) वार्षिक प्रगति विवरण तथा सुभावहरू नगरपालिकाको स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखामा पेश गर्ने ।

परिच्छेद -३

संस्थागत सुत्केरी पालिका घोषणाको व्यवस्थापन र मापदण्ड

- १) चिकित्सकको व्यवस्था :- पूर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाउनको लागि गाउँपालिकाले बर्थिङ सेन्टरलाई थप सुविधा सम्पन्न बनाउने हेतुले २४ सौ घण्टा दक्ष प्रसुति परिचालिका (SBA) तालिम प्राप्त नर्स) को व्यवस्था मिलाइने ।
- २) आवश्यक उपकरणको व्यवस्था :- यस कार्यक्रम सञ्चालनको लागि न्यूनतम सेवा मापदण्डको लेखाजोखा गरी आवश्यकता पहिचानबाट आएको सामग्रीहरू दोहोरो नपर्ने गरी खरिद गर्ने जिम्मेवारी गाउँ कार्यपालिकाको स्वास्थ्य र जिन्सी शाखाको साथै खरिद ईकाई समितिको हुने ।
- ३) बजेट व्यवस्थापन :- यस कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट संघ तथा प्रदेशबाट प्राप्त सशर्त अनुदानमा अपुग भएमा तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाबाट विनियोजित गरिने । साथै विनियोजित बजेट अनुसारको कार्यक्रम यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाबाट वार्षिक रुपमा कार्ययोजना बनाई खर्च गरिने ।

(Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page)

८) पूर्ण संस्थागत सुत्केरी पालिका घोषणापछि तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाले निम्न परिणामहरू हासिल गर्नेछः

- १) सम्पूर्ण आमा तथा बच्चाहरूको स्वास्थ्य स्थिति मा उत्तमोत्तम सुचारु आउने ।
- २) सम्पूर्ण गर्भवती महिलाहरूले मातृता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी सेवा लिएको हुने ।
- ३) दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्नमा सहयोग पुग्ने ।

९) अभिलेख तथा प्रतिवेदन :- यस निर्देशिका बमोजिम सेवालिन सेवाग्राहीहरूको अभिलेख सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाहरूले राखी मासिक रूपमा तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखामा प्रतिवेदन गर्नुपर्ने ।

१०) महिला, बालबालिका, किशोर किशोरी, अपांडग मैत्री सेवा प्रदान गर्नुपर्ने :- यस कार्यक्रम बमोजिम सेवा प्रदान गर्दा महिला, बालबालिका, किशोर किशोरी एवं अपांडगमैत्री हुने गरि सेवा प्रदान गर्नुपर्ने ।

११) भेदभाव गर्न नपाइने :- कुरूपबाई निजको उत्पत्ती, धर्म, वर्ण, जातजाती, लिङ्ग, समुदाय, पेशा व्यवसाय, यौनिक तथा लैंगिक पहिचान, शारीरिक वा स्वास्थ्य अवस्था, अपांडगता, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, वैचारिक आस्था, कुनै रोग वा जीवाणुबाट संक्रमित भएको वा हुने जोखिममा रहेको अवस्था, प्रजनन स्वास्थ्यको

रूपताको अवस्था, सुरक्षित मातृत्व, सुरक्षित गर्भपतन, आकस्मिक प्रसूती तथा नवजात शिशु, लगायतका महिनावारी सम्बन्धीत सेवा प्राप्त गर्ने अधिकार माथि कुनै किसिमको भेदभाव गर्न पाइने छैन ।

१२) संरक्षण गृहको व्यवस्था :- मानसिक रूपले अशक्त, अपांडग, घर परिवार र आफन्तबाट, तिरस्कृत, बलाकृत, सुरक्षित मातृत्व, महिलाको प्रजनन स्वास्थ्य, नवशिशुको स्वास्थ्य, संरक्षणका लागि त्यस्ता महिला तथा शिशुलाई संरक्षण गृहमा राख्ने गरि संघ, प्रदेश तथा अन्य साभेदारको पारस्परिक समन्वयमा आवश्यक व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ ।

१३) निर्देशन दिन सक्ने :- गाउँपालिकाले यस कार्यक्रमलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । यसरी दिएका निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

परिच्छेद - ४

पूर्ण संस्थागत सुत्केरी घोषणा पछि दीगोपनाको रणनीतिहरू

१) पूर्ण संस्थागत सुत्केरी घोषणालाई निरन्तर कायम राख्न आवश्यक कार्यक्रमलाई पालिका तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निरन्तरता दिनु पर्ने छ ।

२) स्वास्थ्य संस्थाले गुणस्तरीय गर्भ जाँच, प्रसूति र सुत्केरी जाँच तथा सेवाको निरन्तर उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने छ ।

परिच्छेद - ५

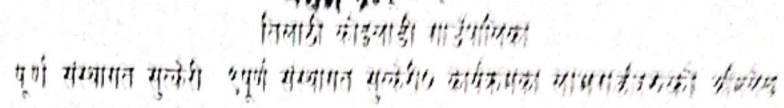
विविध

१) यस कार्यविधिमा लेखिएको कुरामा यसै बमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

२) बाधा अडकाउ फुकाउने अधिकारः यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडकाउ परेमा व्याख्या गर्ने अधिकार तिलाठी कोइलाडी गाउँ कार्यपालिकालाई हुनेछ ।

३) संशोधन : यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार तिलाठी कोइलाडी गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ ।

(Handwritten signatures and stamps)

[Handwritten signatures and marks]